

Column Renzo van Riemsdijk (Masterenzo):

Dynamiek!

Dynamiek, in het Engels aangeduid als *dynamics* is een raar iets.

In de periode van de jaren '60 en '70 tot nu is onze kijk op dynamiek flink veranderd.

Ons gehoor is steeds meer gaan wennen aan minder dynamiek, telkens een beetje minder gedurende de jaren. Eind jaren '90 deed de loudness war er nog een schepje bovenop.

Doordat muziek steeds harder gemasterd werd als gevolg van die vervelende oorlog bleef er steeds minder ruimte over voor dynamiek. Alsof je in een afgesloten ruimte zit die gevuld wordt met water; je ziet het plafond steeds dichterbij komen. Ademen gaat nog maar je merkt wel dat je bewegingsvrijheid steeds meer wordt ingeperkt.

Rond de eeuwwisseling en de jaren daarna was het dynamisch bereik (verschil tussen de harde en zachte passages) danig ingeperkt. Luister maar eens naar het album 'Death Magnetic' van Metallica uit 2008 en luister daarna eens naar een plaat uit de jaren '70. Het liefst op vinyl en anders op Spotify met loudness normalization uitgeschakeld (onder geavanceerde instellingen: 'gelijk volume voor alle nummers').

Je zult merken dat er een wereld van (volume)verschil zit tussen beide platen. En niet alleen is er verschil in volume. Let ook eens op de instrumenten en vocalen en op hun plaats in de mix en de ruimte die ze hebben.

Limiting, een techniek die mastering engineers gebruiken om tracks harder te maken kan er voor zorgen dat de impact van een song verandert. Spaarzaam gebruik van een limiter kan zeker een positief effect hebben op het geluid en op de impact van een song. Maar in het geval van de plaat van Metallica is er niet bepaald sprake van spaarzaam gebruik. Hier is het effect van heavy limiting te horen. Vooral snaredrums en de algehele impact van de songs hebben zwaar te lijden onder de brute werking van de brickwall limiter. En ja, je leest het goed: *brickwall*. Dit betekent dat muziek min of meer letterlijk tegen een stenen muur wordt gesmeten. Een soort muzikale steniging, not very nice.

Wat je hoort is dat het wel hard is qua volume maar dat van de impact eigenlijk nog maar weinig is overgebleven. Zeer vermoeiend ook om naar te luisteren.

Muziek die is platgeslagen door een limiter klinkt levenloos en vermoeiend en wil je zachter zetten. Muziek die dynamisch en levendig klinkt wil je vooral harder zetten!

Zoals ik al zei is ons gehoor anno nu steeds meer gewend geraakt aan minder dynamiek in muziek. Dit heeft nog een andere oorzaak: we zijn muziek anders gaan beluisteren. Lees: meer oordopjes/hoofdtelefoons, meer onderweg en vooral ook meer achtergrondgeluiden.

En laat uitgerekend deze achtergrondruis één van de grote veroorzakers van de loudness war zijn. En de loudness war is dan weer op zijn beurt verantwoordelijk voor minder dynamiek in onze muziekbeleving. Et voilà: de (vicieuze) cirkel is rond en blijft rondjes draaien.

Volgende maand ga ik wat meer in op de technische aspecten van dynamiek. Compressors, limiters (nóg meer), clipping, ducking, fluffing, dat soort dingen. Erg interessant allemaal. Tot volgende maand!

Renzo

Renzo (Masterenzo) is een Rotterdamse masteraar. Hij heeft onder meer gewerkt voor Gery Mendes (GMB), Charlie Dée en Phil Bee's Freedom. Nóg meer info over mastering is te vinden op zijn [website](#).